

M I C A L E T T E A T R E

Propostes didàctiques

Nassos, nassos, nassis

*Introducció i propostes d'escenificació elaborades per Víctor Latorre,
Francesc J. López, Mario Máñez i Pilar Martínez*

N A S S O S , N A S S O S , N A S S I S

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Quim Canals*.

Il·lustracions: *Francesc Santana*.

Introducció i propostes d'escenificació: *Grup Abanico*
(*Victor Latorre, Francesc J. López, Pilar Martínez i Mario*
Máñez).

Edicions Bromera/Alzira, 2001

Col·lecció: «MICALET TEATRE», núm. 18

Format: 13 × 20,5 cm, 88 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 8 anys. Allunyat de mons màgics o llegendaris, *Nassos, nassos, nassis* conta la història d'un país on conviuen pacíficament ciutadans que tenen el nas roig i uns altres que el tenen verd. Un dia, però, esclata una forta crisi econòmica que sacseja la vida social de l'estat, posa en perill la convivència i acaba amb la pau. Més enllà de les clares referències a la Segona Guerra Mundial, l'obra planteja problemes ètics molt actuals i que preocupen els xiquets i els adults de les nostres escoles.

RESUM ARGUMENTAL

Els treballadors de «Fums, fàbrica d'olles i pots» han fet vaga perquè no guanyen prou per a menjar. L'empresari, el Sr. Fums, acceptaria donar-los un poc més, però animat per Pit, el seu encarregat, es nega a compartir amb ells una participació de beneficis.

Pit aconsegueix que Fums despatxe la representant dels obrers amb l'excusa que té el nas verd i que, per això, és perillosa. La Colla dels Nassos Rojos ocuparà els llocs de treball dels altres obrers de nas verd, que també seran despatxats. Pit, anomenat Cap de Govern, prohibeix les vagues i llança una persecució contra els nassos verds. La discriminació de què són objecte es farà efectiva en diversos àmbits: escola, hospitals, església... Els militants dels nassos rojos fan presoners els botiguers i tots els que tenen el nas verd.

A la fàbrica mentrestant, com que no tenen qui compra tanta olla, es posen a fabricar canons i tancs per a fer la guerra als altres pobles que no tenen nassos rojos: l'ambició de Pit és tan gran que vol dominar el món. Els Nassis Rojos fan la guerra i els presoners fabriquen les armes. Les dones convencen els soldats perquè lluiten junts i es rebel·len contra el seu capità Pit, que és el vertader enemic. Tots plegats, nassos verds, grocs, taronges, liles i blaus han format l'exèrcit de tots els colors. Units lluiten contra els Nassis Rojos, vencen i Pit és empresonat.

Després del judici, Pit és declarat culpable d'haver provocat la mort de milers de persones i, per això, la Mort se l'emporta. El Sr. Fums, una vegada més, tracta d'enganyar els jutges i el personal argumentant que ell no podria despatxar de la seua fàbrica obrers amb el nas del mateix color que el seu: verd. El Sr. Fums, serà declarat innocent o culpable? Els espectadors i espectadores —o els lectors i lectores— tindran l'última paraula.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Quim Canals ens presenta en *Nassos, nassos, nassis*, dins d'una història quotidiana d'empresaris i treballadors, una idea uni-

versal: la de l'opressió d'uns éssers humans a mans d'uns altres.

En l'obra desfilen, de manera esquemàtica, una galeria de situacions i personatges que tothom pot trobar en la vida quotidiana i en el món laboral. Estem davant d'una història que ens donarà peu a reflexionar sobre les relacions humanes i personals i sobre temes com aquests:

- La repressió, el poder i la llibertat.
- El racisme.
- La violència com a argumentació.
- La manipulació de l'ésser humà.
- L'ambició personal.

Pel tema, podem pensar que es tracta d'una obra excessivament «política» per al públic a què va dirigida, però Quim Canals li ha donat un tractament apropiat; inspirat en Bertolt Brecht, ens proposa un enfocament distanciat del problema. Estem davant del «teatre èpic» que, mitjançant escenes despullades de sentimentalisme i amb personatges amagats darrere de les màscares (en aquest cas, nassos), pretén que el lector o l'espectador no s'identifiqui amb els personatges sinó que es veja obligat a pensar. Per això es presenta un final obert: el lector, i també el públic, ha de decidir si condemna o absol el Sr. Fums. Per tant, es un moment en què, després de la reflexió i convertit en jutge, el lector en pren partit.

L'AUTOR

Quim Canals és professor de llengua i va nàixer a Barcelona l'any 1943. Als anys seixanta va formar part de la històrica Agrupació Dramàtica de Barcelona. Amb el pseudònim Quim

Daví ha publicat els poemaris *Mercat d'asfalt* i *La gravetat*. Més recentment, ha obtingut el Premi de Poesia Marià Manent amb el llibre *Naturalesa dels dies*. Té publicada una narració, *El límit dels rails*, sota el mateix pseudònim. L'any 2000 va rebre el Premi de Teatre Infantil Xaro Vidal–Ciutat de Carcaixent amb l'obra que ara teniu a les mans: *Nassos, nassos, nassis*.

L'IL·LUSTRADOR

Francesc Santana és llicenciat en Belles Arts des de l'any 1981. Des d'aquesta data, ha fet viatges d'estudis per Europa i ha exposat internacionalment la seua obra. Com a il·lustrador, ha treballat per a diverses editorials i publicacions periòdiques. Els seus dibuixos reflecteixen unes característiques molt personals entre les quals destaquen el detallisme realista i un tractament accentuat dels aspectes humorístics. A més de *Nassos, nassos, nassis*, també ha il·lustrat per a Edicions Bromera els llibres següents: *¡No sigues bajoca!*, *¡Estàs com una moto!*, *Moguda a la biblioteca*, *La butaca maleïda*, *¡Me'n vaig de casa!*, *Pipistrellus pipistrellus*, *El somni de Fran*, *Alex & Cia. Detectius i Alicia*.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura d'una obra literària ha de ser una activitat lúdica que desperte la curiositat del lector i li permeta comprendre i explicar-se part del món que l'envolta. La lectura teatral no s'exclou d'aquest enunciat: a partir de les acotacions, el lector s'ha de crear les seues imatges i fer-se la composició del món de ficció en què uns personatges dialoguen, intriguen, argumenten... Els treballs complementaris han d'estar

plantejats per a ajudar l'alumnat a ampliar la comprensió del text i, si convé, per a fer-ne la dramatització i la representació posterior.

En general, i a fi d'encetar una aproximació del nostre alumnat al món del teatre caldria:

- Programar l'assistència de l'alumnat a una representació teatral, preparant l'eixida de manera que l'alumnat traga el màxim profit de l'obra. Comentar la impressió que els ha causat l'obra, els personatges, la representació i els recursos emprats.
- Mitjançant diverses estratègies d'animació lectora, suggerir l'elecció de *Nassos*, *nassos*, *nassis* per a ser llegida en classe.
Una vegada els alumnes han llegit l'obra, seria el moment de començar activitats més relacionades amb el text teatral, com ara:
 - Extraure el tema i l'argument de l'obra per escenes.
 - Observar les acotacions. Comentar el caràcter dels personatges (pàgs. 10 i 11).
 - Fer-ne una lectura dramatitzada, intentant que l'expressió oral es corresponga amb la intenció comunicativa del text.

Dins del treball d'aproximació al tema de l'obra, els alumnes poden fer ús de la seua capacitat de diàleg mitjançant un debat tranquil, amb aportació d'opinions fonamentades i proves que justifiquen el que diuen. El debat pot girar al voltant dels temes que més els interessin —relacionats amb l'obra que lligen—, tals com el racisme, la participació dels xiquets en les guerres, l'explotació laboral dels infants, etc. Per a preparar el debat, caldria recollir la informació rellevant que ens proporcionen a Internet les pàgines d'UNICEF o d'altres ONG

que treballen pels drets humans i, en especial, pels de la infantesa. Ara que els contertulians d'alguns programes televisius s'obliden de les normes de cortesia i d'educació més més elementals, convé que els alumnes entenguen que per a manifestar una opinió —o per a fer una crítica—, cal respectar uns torns de paraula i no s'ha d'escriuissar mai ningú.

Quan es tracte d'alumnes d'ESO, també podríem:

- Obrir un debat al voltant dels fets que commocionaren la vida a localitat d'El Ejido (Almeria) el 5 de febrer de 2000. Un esclat de violència enfrontà part de la població autòctona amb els immigrants que treballen la terra, que patiren persecucions, atacs, incendis de les seues cases, etc. Els periòdics d'aquells dies hi aportaren informació abundant.
- Proposar la redacció d'escenes noves que amplien l'obra. A tal fi, podríem partir de simulacions sobre discussions possibles. Per exemple, una obrera i el seu ajudant comenten el canvi esdevingut a la fàbrica d'olles/canons; un empresari pacifista i un de bel·licista parlen dels avanços de les tropes, etc.

Pel que fa al muntatge teatral de *Nassos*, *nassos*, *nassis*, cal recordar que l'obra té fins a trenta-un personatges, a més de la Colla del partit dels Nassis Rojos; és a dir, un gran nombre d'actors. Això significa implicar una classe sencera o, fins i tot, més d'un grup.

Encara que no s'arribe a la representació teatral, un suggeriment que ens sembla interessant per a la motivació lectora és la utilització de nassos fets de paper i cartró o de goma, dels que empren els pallassos. Aquest element tan simple ajudarà els alumnes a entrar millor en situació.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

IL·LUSTRADOR:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: Núm.:

1. Quin és el personatge principal d'aquesta obra?

.....

2. Escriu el nom d'altres personatges que, en la teua opinió, també resulten importants.

.....

3. Quin personatge t'agradaria representar si hagueres de participar en l'escenificació de *Nassos, nassos, nassis*? Explica per què.

.....

.....

.....

4. Segons declara un personatge de l'obra a l'escena 4, la vaga és un dret democràtic. Contesta:

• De quin personatge es tracta?

• A qui li recorda aquest dret?

• Per què li ho diu?

5. Conta amb les teues paraules l'escena o el fet ocorregut que més t'haja impressionat i explica per què.

.....

.....

.....

6. Què penses, en general, del llibre? Què és el que més t'ha agradat? El recomanaries als teus companys? Explica per què.

.....

.....

.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Indica si les afirmacions següents són vertaderes o falses:

	V	F
a) Les obreres fan vaga per millorar les seues condicions de treball.		
b) Pit parla amb el Sr. Fums a favor dels treballadors.		
c) La mestra vol que els xiquets de nas vermell i els de nas verd estiguen junts a l'escola.		
d) En arribar Pit al poder, el Sr. Fums comença a fabricar canons.		
e) Les dones denuncien davant dels soldats que el seu capità és el vertader culpable.		
f) La mort arriba a buscar Pit i se l'endu.		
g) L'ONU representarà tots els pobles del món i resoldrà tots els problemes parlant-ne.		

2. El Venedor de diaris, en moltes ocasions, resumeix en forma de titulars de primera pàgina el que ha passat a l'escenari. Per exemple:

Últimes notícies! Últimes notícies! La fàbrica Fums ha deixat de fer fum! Puguen els preus del mercat i baixen els salaris! Els treballadors es neguen a treballar!

Ajudats pel mestre o la mestra, localitzeu al llibre aquestes rèpliques. El professor en llegirà una perquè, a continuació, un de vosaltres conte a la resta de la classe el que li suggereix el titular. En acabar, el mestre seguirà amb una nova rèplica i un altre alumne continuarà el relat. I així fins que, entre tots, conteu l'obra.

4. Relaciona amb una fletxa el personatge i el dibuix.

Capellà		
Mort		
Pit		
Fums		
Obrera		
Metge		
Científic		
Mestra		

5. En l'obra hi ha personatges que són perseguits pel color dels seus nassos. Hi ha uns altres que fan patir la resta. Completa la graella amb els noms dels personatges.

Personatges que pateixen	Personatges que fan patir

6. Quins personatges no estan en cap dels dos grups de l'activitat anterior?

.....
.....

¿Què fan en l'obra?

.....
.....

¿Per què creus que no estan en cap dels grups?

.....
.....

7. Titulars de notícia

Segurament a la televisió, als periòdics o a la ràdio heu escoltat o llegit notícies relacionades amb el racisme i la guerra. Escriviu titulars de notícies que coneixeu i després pregoneu-los per la classe com ho faria el Venedor de diaris. Recordeu-vos de començar dient allò de: *Últimes notícies!*

Últimes notícies!

8. La votació

Llegiu o recordeu les dues últimes escenes —el judici al senyor Fums— per a fer-vos una idea de si cal perdonar-lo o castigar-lo. Després, prepareu una urna, és a dir, una espècie de caixa en què dipositareu el vostre vot. El vot ha de ser secret, és a dir, heu d'escriure sense que ningú influísca en la vostra opinió. Agafeu, doncs, només un paper i escriviu-hi:

SÍ que cal castigar el senyor Fums, perquè

.....

.....

.....

.....

.....

NO cal castigar el senyor Fums, perquè

.....

.....

.....

.....

.....

Una vegada estiguen dipositats tots els vots, els heu de comptar i fer públic el veredict, és a dir, decidir si el senyor Fums ha de ser castigat o perdonat.

EL MICALET GALÀCTIC

bromera